

ANDERS BREIVIK

MIĘDZY DUMĄ A WSTYDEM

ELŻBIETA CZYKWIN

ANDERS BREIVIK

MIĘDZY DUMĄ A WSTYDEM

Wydawnictwo Naukowe
SCHOLAR

Warszawa 2019

Recenzje:
dr hab. *Teresa Zaniewska*, prof. SGGW

Redaktor prowadząca:
Anna Raciborska

Redakcja i korekta:
Magdalena Pluta

Projekt okładki:
Jerzy Czykwin

Na okładce wykorzystano zdjęcie
NORWAY JUSTICE BREIVIK APPEAL TRIAL
autorstwa LISE AASERUD, archiwum PAP/EPA

Copyright © 2019
by Wydawnictwo Naukowe Scholar Spółka z o.o.

**Publikacja dofinansowana przez
Chrześcijańską Akademię Teologiczną w Warszawie**

ISBN 978-83-65390-23-3

Wydawnictwo Naukowe Scholar Spółka z o.o.
ul. Wiślana 8 (róg Browarnej), 00-317 Warszawa
tel./fax 22 692 41 18; 22 826 59 21; 22 828 93 91
dział handlowy: jak wyżej w. 108
e-mail: info@scholar.com.pl
www.scholar.com.pl

Wydanie pierwsze
Skład i łamanie: Master, Łódź
Druk i oprawa: Mazowieckie Centrum Poligrafii, Marki k. Warszawy

SPIS TREŚCI

WSTĘP	9
ROZDZIAŁ I _____	
WYDARZENIA 22/7	13
1. Przebieg	13
2. Szok	17
3. Zgromadzenie w hali Spektrum 22 sierpnia	19
4. Kara	21
5. Gry komputerowe	25
6. Media	26
ROZDZIAŁ II _____	
OCALENI	31
1. Raporty z Utøi	32
2. SMS-y	40
3. Kazus Adriana Praconia	44
4. Zespół stresu pourazowego (PTSD)	50
5. Debriefing	53
6. Debriefing na Utøi	59
ROZDZIAŁ III _____	
BIOGRAFIA	65
1. Wenche Breivik	66
2. Narodziny Andersa	69
3. Nowe mieszkanie. Kłopoty z Andersem	71

4. Okres szkoły podstawowej	73
5. Adolescencja	74
6. Przemiana	77
7. Bogactwo	82
8. Epizod masoński	84
9. <i>Defeating Eurabia</i> (pokonanie Eurabii)	85

ROZDZIAŁ IV

BOMBA	89
1. Przygotowania	89
2. Realizacja	91
3. Zakupy	93
4. Kondycja	94
5. Broń	97
6. Dokumentacja	100
7. Urządzenia własnego pomysłu	100
8. Ludzie	102

ROZDZIAŁ V

POGLĄDY	107
1. Wystąpienie ABB w trakcie procesu	108
2. Dyskusja	117
3. Ekstrakt	127

ROZDZIAŁ VI

SIEĆ	132
1. Sieć i płeć	132
2. Męskie problemy z ciałem	136
3. Mizoginia	141
4. Incele	144
5. Paradoksy	147
6. Zemsta	149
7. Analiza zbiorcza	153

ROZDZIAŁ VII	
PROCES	157
1. Przebieg	157
2. Skład sędziowski	161
3. Nieobecni	164
4. Masoneria. Czy Breivik był sam?	169
5. Wyrok i jego przyjęcie	170
6. Więzienie	175
ROZDZIAŁ VIII	
PSYCHODIAGNOZA	179
1. Możliwe konsekwencje diagnozy	180
2. Wczesna diagnoza psychologiczna Andersa	181
3. Choroba dwubiegunowa Wenche	187
4. Diagnoza Synne Sørheim i Torgeira Husby’ego	193
5. Krytyka diagnozy	199
6. Raport Terjega Tørrissena i Agnara Aspaasa	202
7. Inne stanowiska ekspertów	205
ROZDZIAŁ IX	
NARCYZM	209
1. Mit Narcyza	209
2. Rozumienie narcyzmu	210
3. Cechy narcystyczne ABB. Neutralizacja	215
4. Narcyzm i przemoc	220
5. Furia narcyza	223
6. „Śmiech morderców”	229
ROZDZIAŁ X	
ZABIJANIE	235
1. Miłość i śmierć	235
2. Opór przeciw zabijaniu	237
3. Osłabianie oporu przed zabijaniem. Media	240

4. Osłabianie oporu przed zabijaniem. Inni	249
5. Poczucie winy	251

ROZDZIAŁ XI —————

WSTYD.	254
1. Emocje	255
2. Emocje samoświadomościowe. Wstyd	258
3. Naruszone więzi	260
4. Fundament moralny	263
5. Między dumą a wstydem. Ambiwalencje	266
6. Spirala wstydu–gniewu	270

ROZDZIAŁ XII —————

POST FACTUM.	276
1. Centrum 22 Lipca	276
2. „Rana pamięci”.	278
3. Weimarski monodram.	280
4. Film Netflixu	283
5. Hybristofilia (parafilia).	284
6. Skrajny nacjonalizm	287
7. Polski Breivik?	291
Narcyzm	291
Zabijanie.	294
Antyfeminizm	295
Pseudorealizm	296
Psychodiagnoza	297

INDEKS NAZWISK.	299
----------------------------------	-----